

Sprekende Steenen.

Soldats, songez que du haut de ces pyramides
quarante siècles vous regardent. *)

(Napoleon Bonaparte. 1799.)

Neen, de groote Corsicaan was geen woeste wereld-dwinger als Atilla of Dzjingis Khan, wien het alléén te doen was om de miljoenen te zien bukken voor zijn scepter. Ook de wereld der wetenschap ging hem ter harte. Toen hij zijn tocht naar Egypte deed, en in den slag bij de piramiden van Gizeh de Engelschen overwon door de leus, waarmee hij zijn eergierige soldaten tot onvergelykelijke geestdrift verhief, toen had hij een staf van geleerden meegevoerd om onderzoekingen te doen in het land der Farao's; toen was Champollion bij hem, wiens scherpzinnigheid doordrong in de geheimenissen van het raadselschrift der oud-Egyptische priesters; toen liet hij zichzelf toespreken door de reuzen van steen uit den oertijd der volken, en kwam hij onder den indruk, dien de mummie van koning Ramses op hem maakte. Oud-Egypte herleefde van zijn peinzenden blik, en de wereldgeschiedenis ging voorbij aan het oog van zijn geest.

Gij hebt de geschiedenis der wereld getuigd, reuzen-piramiden van Chefred (Chafra) en van Cheops (Chufu) oudste en grootste bouwwerken van de menschheid. Er zijn oudere geweest, doch ze zijn vergaan, en vele jongere zijn na u opgericht, waarvan de heugenis nauwelijks tot ons is gekomen; gij staat nog even onwrikbaar als toen uw bouwmeesters u voltooiden, zeven en veertig eeuwen geleden. En groter kunstgewrochten dan u heeft de wereld niet voortgebracht. Wat zijn de tempels en de torens van jongeren tijd, vergeleken bij uw steenklompen!

Mijn gedachten gaan terug naar den nacht der tijden, eeuwen voordat de stamvader Israëls de velden van Babylonië verliet om een vaderland te zoeken, dat hij niet kende; tientallen van eeuwen vóór Caesar de Barbaren aan de monden van den Rijn maakte tot vrienden en bondgenooten van het Romeinsche volk.

Maar in dien nacht der tijden is het heldere dag. Loodrecht branden de zonnestrallen op de kaalgeschoren schedels van de nijvere landlieden, die de dijken langs de rivier in orde hebben, en ze zullen doorsteken, zoodra de gezegede overstrooming komt, om water te bergen, zooveel mogelijk water voor den oogst, die te winter groeien zal. Dat hebben ze reeds eeuwen aaneen gedaan, en rijke oogsten zijn gewassen, die welvaart brachten aan den landman en den koning rijk maakten boven alle koningen der aarde. Nuttig is die rijkdom besteed aan den oever van den Nijl; mannen van studie, die den studiegeest erfdén van vader op zoon, zochten naar al wat verborgen was, kenden den loop der sterren, kenden den bolvorm der aarde en haar loop om de zon, maten haar omtrek en gebruikten voor het dagelijksch leven een el, die het twintig millioenste deel was van de aardas. (636 m.M.) Wat later eeuwen met veel moeite moesten terugvinden, hadden zij reeds gevonden; ze kenden de teekens van den dierenriem en de nauwkeurige lengte van het jaar, ze wisten wanneer de sterren opkwamen en ondergingen boven het zand der woestijn, en elken nacht en elken dag keken ze naar de ster Draconis, om nauwkeurig te weten het uur van den dag.

Wijs werd de man, die onderwezen werd in alle wijsheid der Egyptenaren.

En Chufu, de groote koning, die acht en twintig eeuwen voor Christus regeerde over het volk van nijvere landbouwers

*) Soldaten, bedenkt, dat van de hoogte dezer piramiden veertig eeuwen u gadeslaan.

en onderzoekende geleerden, bouwde zich een gedenkteeken, dat de eeuwen verduren zou. 't Was bestemd om zijn graf te zijn, en het graf moest geëvenredigd zijn aan de grootheid van den begravenen. Toen togen duizenden slaven den Nijl op en hieuwen steenen los uit de rotsen, honderden uren verder op, om ze langs den stroom te vervoeren op vloten van hout. En andere duizenden werkten in den zoolwabeekenden ticheloven, en bakten steenen van de klei van den Nijl. Neen, 't waren de Israëlieten niet. Die kwamen pas duizend jaar later, en zagen de groote piramiden liggen aan den rand der woestijn gelijk wij ze zien, gelijk de komende geslachten ze zien zullen.

En van den Nijl werd een kunstige weg aangelegd tegen de helling op, om de steenen te vervoeren naar de plaats, waar gebouwd zou worden. Daar, op de harde rots, werden ze neergelegd in een vierkant, 365 ellen lang en breed, nauwkeurig in de richting der vier windstreken. Op de eerste laag kwam een tweede, een derde, telkens een steen verder naar binnen, zoodat aan de buitenzijde een trap kwam van groote treden, geschikt om de volgende steenen naar boven te brengen. Steigerwerk was voor dien bouw niet noodig. En de duizenden werkten voort, twintig jaren aaneen, tot de piramide eindigde in haar sluitsteen op een hoogte, die π malen begrepen is in de som van lengte en breedte.

Toen bracht men de brokken puin naar boven, en vulde de treden aan, van boven af. En waar de trede gevuld was, werd al het puin overdekt met platen van blinkend gepolijst graniet, zoodat ten slotte de reuzenbouw er stond met gladde wanden en slechts één enkele opening.

Want van binnen had men in de rots een kamer uitgehouwen, en bij het bouwen een gang opengelaten aan de Noordzijde, juist in de richting van de Poolster. — Die kamer wachtte op Chufu, den koning, tot hij sterven zou en zijn gebalsemd lichaam in een houten kist en een sarcophaag van opdrogende kalksteen neergelegd, door die gang naar binnen zou worden gevoerd. Dan werd de gang met puin gevuld tot aan den ingang, en de ingang verborgen met een granieten plaat, zoodat niets een toegang kon verraden.

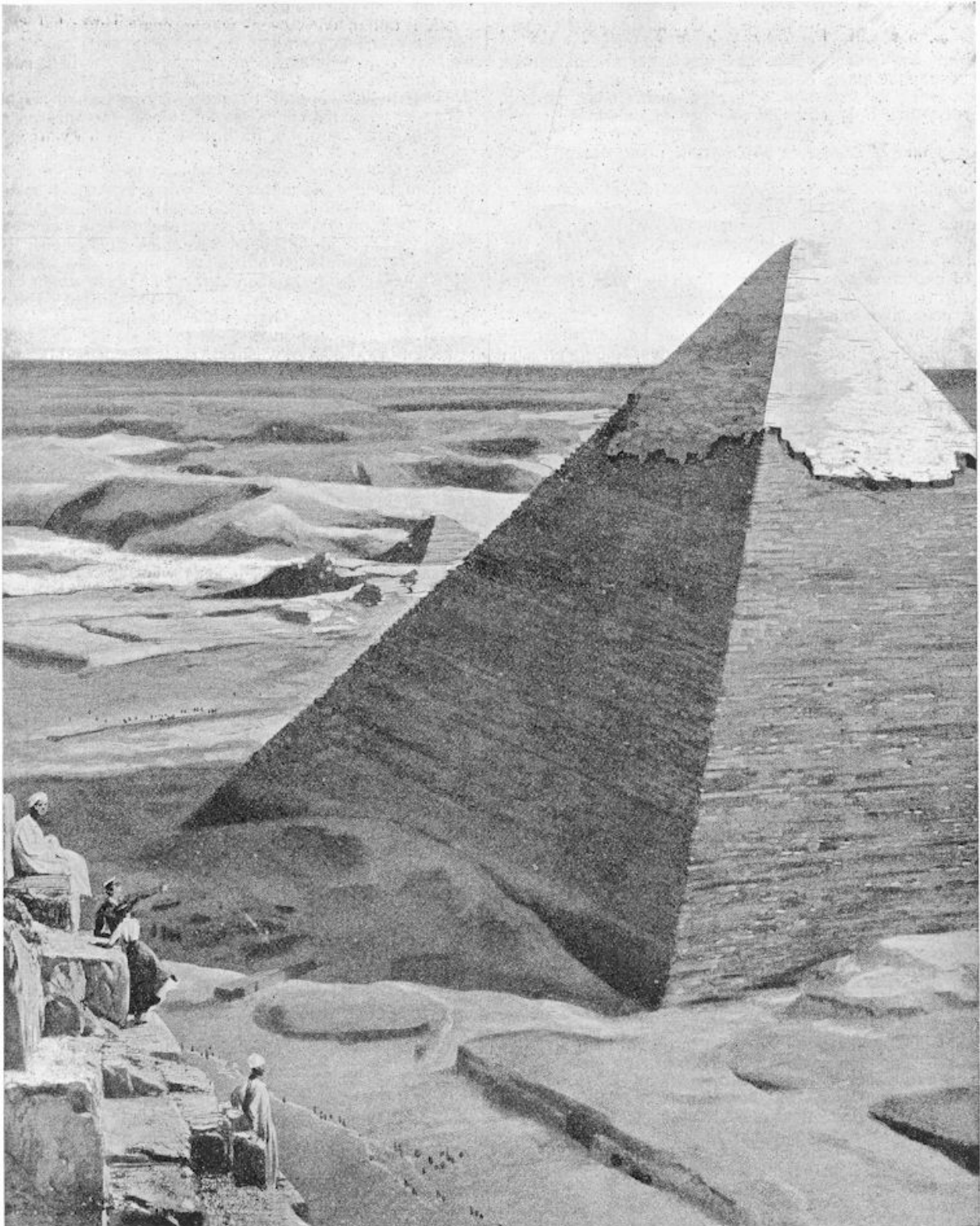
En Chafra, de broeder van Chufu, die na hem op den troon zat, liet een tweede piramide bouwen, weinig lager dan die zijns voorgangers. En Menkera, de zoon van Chafra, volgde het voorbeeld, doch hij deed het op kleiner schaal.

Tevergeefs zoeken we echter thans naar de overblijfselen der koningen uit het grijs verleden. De plunderzieke Arabieren, „wier hand tegen allen is,” hebben de ingangen wel gevonden, en alles weggehaald, wat de mummies was meegegeven, terwijl ze de gebeenten ten prooi gaven aan de brandende stralen der zon. En diezelfde zonnestrallen hebben de granietplaten doen barsten en verweeren, en de woestijnwinden hebben het puin op de trappen ten deele doen wegstuiven, zoodat men thans weer klimmen kan tot op de hoogte van de piramiden.

Een grootsche aanblik, die zwijgende reuzen op eenige honderden Meters afstand, zoo luid getuigend in zijn afmetingen en in zijnforschheid van de macht en de wijsheid van het oude Egypte. Die steenen spreken. Ook al melden geen geschiedboeken, geen papyrusrollen, in de grafgewelven gevonden, van dien ouden roem, de piramiden zelf zouden veel u vertellen van hun bouwmeesters en van den hoogen trap van beschaving, die reeds was bereikt, en waarvan onze hedendaagsche slechts een herhaling en aanvulling is.

A. L.

De piramide van Chefrén, gezien van de piramide van Cheops.